

Dar apie velnią

(Tęsinys)

Šiomis dienomis jis buvo atėjęs pas mane ir ėmė kalbėti apie įvairius įdomius dalykus. Atsimenu, jis pradėjo nuo Adomo. Ji labai pagyrė mūsų bendrą tėtūšį, kad tas apjuosė savo stėnas ir tuo būdu surado kelnių principą. Paskui ilgai graudenosi dėl to fakto, kad žemėje, jei atidžiai į ją pažūrėsimė, mes nepamatyšime nieko atidengta: gatves dengia purvas ir dulksės, slėnius — žolė, kalnų viršūnes — sniegas, net dangų dažnai dangsto debesys ir kiekvieną parą — naktinė tamsa.

— Kiek išminties gamtoje! — sušuko jisai šia proga.

Paskui jis kalbėjo apie žmones: „Mes matome, kad ir jie irgi visuomet kuo nors apdengti ir ką nors dangsto.“ Sekė žmonių išminties įrodymų virtinė... aš, tiesą sakant, neatsimenu šių įrodymų, bet, rodosi, jis pavidžiu ėmė moteris, kurios, pasak jo, gedulo draubūžiais dangstančios savo džiaugsmą dėl jų vyrų mirties, o taip pat nurodinėjo žurnalistus, visuomet dangstančius citatomis iš svetimų veikalų savo minčių ir žodžių trūkumą... Kadangi man buvo nuobodu jo klausytis, aš su juo vis sutikdavau, laukdamas, kad dėl to jam taip pat bus nuobodu.

— Pagaliau pažiūrėkite! — pasakė jis, rodydamas į užuolaidas, — mes dangstomės netgi nuo saulės! Ir — o, kokia stebuklinga dangstymo harmonija! — pati saulė dangsto dėmėmis, akinančių savo spindulių žėrėjimą...

Čia jis ėmė džiūgauti, o aš pamaniau apie jį: „Ar tik jis dėl savo per didelio pasitikėjimo žmonėmis ir įsitikinimo jų išmintimi nėra padaręs ko nors nešvankaus ir ar nėra tik reikalingas slėpėjo?“ Bet pasirodė kažkas visai kita.

— Kaip matote, mano pone, visa visata, nuo šapelio iki saulės, reikalinga apdangalų. Ką jūs pasakysite? — Tai... labai įdomu! — pasakiau aš.

— Aha! Nagi, paaiškinkite man dabar — kam jūs parašėte „Apie velnią“?

Jei mane staiga būtų pakėlė finansų ministru, aš tikrai būčiau mažiau nustebeš kaip išgirdęs šį keistą klausimą.

— Nežiūrėkite į mane išplėtes akis, — pasakė jis, — Neapsimeskite esąs nustebeš. Aš griežtai smerkiu jūsų poelgį. Mūsų laikais, brangūs, kiekvienas padarus žmogus stengiasi būti feministu, net ir tuo atveju, jei jis yra vedęs. O jūs staiga rodote moterį taip... nesimpatiskai apsviestą. Tai — apskritai imant, o šiuo atveju — ta moteris, apie kurią jūs rašėte, visai nėra nusipelnusi priekaištų. Ji teisi! Taip! Ji —

teisi! Jinai per visą jo darbinę gyvenimą kentė drauge su juo ir šaltį, ir alkį... visokią vargą vargo! Štai pagaliau jis mirė. Na ir ką gi? Mes visi mirsime... vieni prieš savo laiką, kiti, gal būt, kiek pavėluos, bet — tikėkite! mes visi mirsime!

— Aš tikėjau juo, tylomis linkiodamas galva, ir jaučiausi labai blogai.

— Ir štai — jis mirė! O jinai po jo mirties, atidavusi jam visą savo jaunystę, visas savo jėgas, pagaliau gali gyventi pakėnciamai iš pinigų, gautų pardavus jo...

— Kas — ji? — paklausiau aš pasibaisėjęs.

— Toji, rašytojo žmona, kurią jūs atvaizdavote... neapsimeskite!

— Bet juk aš ją prasimačiau! Juk tai tik mano kalėdinis apsakymas.

— O! Jūs puikiai žinote, kas yra...

— Ir iš tikrųjų — ji gyvena?

— Na, žinoma!

— Ir... ir ištekėjusi už pardavėjo?

— Ne už pardavėjo, o, rodosi,

si, už markerio... bet tai nieko nekeičia...

— Ak! Nė kiek... nė kiek, velnias mane griebtų!

— Ar jums ne gėda, a?

(Bus daugiau)

Iš Vilniaus...
(Atkelta iš 3 psl.)

Kepalas, ir gerai atsimenu puikiai besimokiusias Basę Toločkaitę, kilnaus kun., lietuviškai-lenkiškos spaudos bendradarbio gudo Vl. Toločkos jaunutę pasimirusią giminaite, ir Haliną Zaštautaitę, po-

Skelbkitės "N-nose"

VISUOMENĖS MOKSLU, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

DARBO KAINA YRA TOKIA:
\$3.00 metams, \$2.00 studentams, paskiras numeris \$1.00

puliaraus Vilniaus veikėjo architekto Zaštauto dukterį, vėliau ištekėjusią už prof. Su-kiennickio advokatą), teko ir mums tuo pat atsilyginti, įvedus pas save neprivalomą lenkų kalbą, kurią aš dėščiau. Įganiui tas neprivaloms kits kito kalbos dėstymas pranyko, o mes 1920 m. gavome jau lenkų įsakymą privalomai dėstyti jų kalbą, ką ir turėjome vykdyti, o mūsų Padaugogų Tarybos čia pasisakymas, jog mūsų laukiama, kad ir Vilniaus lenkų gimnazijos būtų dėstoma lietuvių kalba, žinoma, buvo sutiktas ironija ir pasipiktinimu. Laikai pasikeitė...
(Bus daugiau)

Naujienų Antroji Dalis

NR. 539 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA
(Tąsa)

Sv. Kazimiero Vienuolyno Garbės narys	\$100.00
Sv. Kazimiero reikalams aukojo	\$ 35.00
Sv. Mykolo parapijos reikalams aukojo	\$380.00
Streikuojantiems siuvėjams 1910 metais	\$ 50.00
Berniukų Kolegijos reikalams	\$100.00
"Draugo" bendradarbių šėrų pirkto už	\$100.00

Šv. Mykolo Parapija

Šv. Mykolo Parapiją pradėjo organizuoti 1902 metais, bet ją įsteigė tik 1904 metais. Pirmasis parapijos komitetas susidėjo iš 30 narių. Į pirmąjį parapijos sąrašą buvo įtrauktos 172 šeimos. Pirmutinis kunigas buvo kun. Bladišlovas Ališauskas. Bažnyčią pašventino 1905 metais spalio 1 dieną. Nuo 1902 joje darbovisi šie ir kiti klebonai. Štai jų vardai: M. Pieža, V. Matulaitis, Bukaveckas, J. Staškevičius, N. Lukošius, J. Čižas, F. Kudirka, P. Meškauskas, A. Baltutis, Svirskas, Jaras ir P. Gasiunas.

1913 metais atvyko Amerikon kun. F. Kudirka ir tais pačiais metais jis buvo paskirtas Šv. Mykolo parapijos klebonu. Jam atvykus parapija tapo pirmuoju marijonų lopšiu. Kun. F. Kudirka Šv. Mykolo bažnyčios rūsyje įkūrė spaustuvelę ir išleido tikybinio turinio laikraštį "Tikyba ir Dora".

1953 metais parapijos klebonu buvo paskirtas kun. A. Valančius. Jo pagalbininkas tada buvo kun. Antanas Juška.

Iki 1954 metų parapija sutuokė 1,064 žmones, pakrikštijo 1916, palaidavo 663. 1951 metais parapijai priklausė 200 šeimų, apie 500 parapijiečių.

Prie parapijos mokykla įsteigta 1906 metais. Pradžioje mokė pasauliečiai, o nuo 1914 metų perėmė kazimierietės. 1955 metais mokėsi 72 mokiniai.

Šv. Mykolo Parapijos Choras

Parapijos Choras įsikūrė 1904 metais. Iš pradžių jis vadinosi Šventos Cecelijos Choras, vėliau Lietuvių Vycių Choras, tik 1919 metais persitvarkė ir tapo pavadintas Šv. Mykolo Parapijos Choras. Chorą mokė parapijos vargonininkai.

Lietuvių Dramos Draugija

1905 metų lapkričio 14 dieną Chicago šiaurinėje dalyje įsikūrė pirmoji lietuvių dramų draugija. Oficialus šios draugijos pavadinimas buvo Lietuvių Giesmininkų Dramatiška Draugija. Šiandieniniai ausiai toks pavadinimas truputį keistokai skamba, bet tuo metu Amerikon patekusiems mūsų tautiečiams šis vardas atrodė tiksliausias. Draugija šiuo vardu veikė iki 1910 metų pabaigos. Pirmieji šios Draugijos organizatoriai nutarė dirbti vien tik muzikos ir dramų srityse. Įstojamasis mokestis buvo 25 centai, o kiekvieną mėnesį nariai dar turėjo mokėti po 10 centų. Šios Draugijos steigėjais buvo: Antanas Gerdzūnas, Juozapas Brundza, A. Valančius ir Marijona Brundzėnė.

Šios Draugijos muzikos reikalus tvarkydavo parapijos vargonininkai, o dramų reikalus teko tvarkyti nariams, sugebėjusiems geriau vaidinti.

1910 metais kun. Lukošius pastebėjo, kad ši Draugija neturi pastovios katalikiškos konstitucijos ir įstatų. Jis panorė šią vaidilų draugiją perorganizuoti. Iš dramų Draugijos kun. Lukošius pasiūlė padaryti pašalpinę. Mėnesinį mokestį iš 10 centų siūlė pakelti iki 25 centų, kad būtų galima mokėti po \$6.00 pašalpos į savaitę. Be to, jis paruošė konstituciją pagal tuometinius Rymo Katalikų Bažnyčios nuostatus. Kun. Lukošius paliko tą patį draugijos vardą. Jis pats nepanorė jos globoti, bet uždėjo šventos Cecelijos globą. Oficialiai perorganizuota draugija vadinosi taip: Lietuvių Giesmininkų Dramatiška Draugija po Globa Šv. Cecelijos.

Nuo 1911 metų sausio 3 dienos ši draugija pradėjo veikti, kaip pašalpinė. Ji rūpinosi savišalpa, bet kurį laiką vis dar nežinmė dainos ir dramų. Kiekvieną mėną ji suvaizdindavo po vieną veikalą, kiekviena parengime dalyvaudavo ir choras. Draugija taip veikė iki 1920 metų. Tais metais ji paliovė rūpintis dramų reikalais, nes tada sudarytoji Lietuvos Vycių 5 kuopa rūpindavosi vaidinimais.

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1. Iš vasarinių kelionių po žmones parsivežiau keletą "Pergalėlių". Įdomu paskaityti, kaip vertinama Vakarų kultūros įvykiai. Tai kai ką čia ir išnešu, lyg į ekraną.

a) Štai "Puslapijai apie netolimą praetį". Recenzuojama A. Moravijos "Ciočiarė". Z. Alaunienė rašo:

"Rašytojas parodo žałą, kurią atneša paprastam žmogui karas. Su didele neapykantą... pasmerkia fašizmą, kuris žmonėms suteikia tiek kančių. Tačiau ne visai įtikinama knygos pabaiga, kur rašytojas teigia, jog sielvartas, kurį išgyveno jo herojės, padės joms pakilti ir susikurti gražų gyvenimą. Čia tik abstraktus humanizmas..."

O kasgi "konkretus"? Ak, jei herojės būtų padavę ranką rašytojui ir "hendru žingsnių" būtų nuėję į... komunistų partiją ar ne?!

bet A. Moravija "Pergalė" patinka kaip Pen Klubų pirmininkas. Mat, 30 kongrese paraginoma kovoti už... graiko komunisto Manolio Elezo išvadavinimą. Tikrai, abstraktus humanistas, nes nemato, kiek tikstančių intelektualų pavergta ir kankinama komunistų okupuotuose kraštuose!

b) "Tarptautinio teatrinio instituto jubiliejinis kongresas". Helsinkyje. Dalyvavo ir komunistai. Pranešimų "Mūsų laikų teatro avangardinės srovės" padarė prancūzų dramaturgas modernistas Jonesku. Momentą, patikrinsiu enciklopedijose, kaip gi tikrai rašoma. Gi — Ionesco. Toliau:

"Realistinė dramaturgija kvalifikavo kaip pasenusią meno formą. O kaip "būsimosios dramaturgijos" pavyzdį jis išskėlė savo dramą ir be perspektyvos, pesimistines anglų modernisto S. Beketo pjeses. E. Jonesku, be to, dar pareikalavo, kad dramaturgas būtų "laisvas nuo idėjų"; pagal jį, dramaturgas savo kūrybą turįs grįsti vien tik "nuotaika ir intucija".

Įvyko "rytų" ir "vakarų" ginčai. Kas teisus? Viena iškart aišku, kad teatras anapus geležinės uždangos yra ne ieškojimų ar kūrybinio nerimo vaisius, bet, kaip ir visa literatūra, "partijos įrankis". Baigtas dalykas. Kaip Ionesco, į Paryžių sugrįžęs, rašė: — "senų dekoracijų perstatinėjimas".

O pats Ionesco? Va, po rancik pastabos iš "Wiadomosci" Theatre de France statė naujauj Ionesco veikalą, būtent — "Raganosį". "Nauja kryptis teatre"? Tai jau revoliucija

teatre. Ir ne todėl, kad šis teatras yra irracionalus, fantastinis. Bet kad veikėjai gyvena ir veikia be tikslo. To ligi šiol teatros nebūdavo. Tai jau "antiteatras". Turinys: Berenger gyvena mažame miestukyje ir mažoje aplinkoje, 8 darbo valandos. Po to į barą. Kaip milijonai kitų po visą margą pasaulį. Kyla epidemija: žmonės psikeičia į raganosius. Belieka vienų vienas Berenger. Pergyveno 2 baimes: kad pavirs į raganosį ir kad vienintelis nepavirto į raganosį.

Autoriui simboliais pasisako prieš masių kultūrą, prieš gyvenimo standartizavimą.

O čia — lyg tyčia! — ir kitos žinomo teatrologo T. Tezeleki'o pastabos. Svarsto apie naujus teatrinis-ieskojimus anglo dramaturgo R. Boll'o (po angliskas ir kt. scenas eina "Flowering Cherry", "A Man for All Seasons"). Vieton žinomo vokiečių rašytojo ir teatrologo Brechto publicistikos ir lyrizmo įveda ans interpretatorių (sakytoją) "The Common Man".

T. Tezeleki teigia, kad Stanislavskio teatras seniai mirė (jo pakasynos teuzsilešė komunistų scenose!), dabar, norim ar nenorim, metas kažkam naujam ("perspektyvų efektam"?). Beje, tragiskai žuvęs Camus buvo irgi teatro novatorius. Ieškojo juo aistringiau, juo apčiuopiamiau matė mūsų gyvenamąjį metą, Camus išstojo iš Unesco, nes nebepakentė gen. Franco pareigūnų kultūros reikalams. Camus nepasidavė Sartre presijai — tylėti apie kalėjimus anapus geležinės uždangos. Kai laisva valandikė, poilsio ir pusiausvyros ieškojo teatre — fikcijų pagairė. Ir guodėsi: "Tik teatre jaučiuosi nekaltas"...

Bet kur aš leidžiūsi į teatro slėnį, dar mūs teatralai įsižeis. Geriau į naują "Pergalės" punktą.

c) "Vilniaus universiteto šventė". Tai 1579-1959. Bolševikai dar įspraudžia datą "1919". Žinoma, Lenino ir leninukų (atskirų tautų komunistų) nuopelnas, kad... Tiek to. Mes skiriame faktą ir — propagandą.

Tarp Stepono Batoro (lenkų universiteto auklėtinų mīnima mūsšikis J. Kestutis Drūtas lenkų ambasad. Romoje), J. Putrament (lenkiškasis Erenburg), P. Pšewalski (nacių sučiuplas komunistas, jo vardu pavadinta viena Vilniaus gatvių) ir kt.

Gana savotiškai apibūdina (Tęsinys 2 psl.)

Skanaus!

Vaišinkite

IMPORTUOTU LENKIŠKU KUMPIU

GEGUZINĖSE IR, KAI NETIKĖTAI ATEINA SVEČIŲ, SANDVICIAIS ARBA KARŠTU PATIEKALU.

- Garsus visame pasaulyje **Lenkiškas kumpis** patinka kiekvienam: jis be kaulų, turi labai mažai riebalų ir želatino, skalsus, nepaprastai liesas, minkštas, sultingas, jau paruoštas valgymui — žodžiu, **Lenkiškas kumpis** nepalyginamas savo skoniu ir labai **ekonomiškas**.
- **Importuotas Lenkiškas kumpis** dabar gaunamas šeimai atitinkamomis mažomis 3, 4 ir 5 svarų skardinėmis.
- Kai apsiperkate, tai nepamirškite **Importuoto Lenkiško kumpio**, kad visada turėtumėte namie šio **Tikrojo Importuoto delikateso** atsargų.

VISADA REIKALAUKITE LENKIŠKO KUMPIO!

Tikrieji lenkiški mėsos gaminiai turi etiketę **ATALANTA — KRAKUS — TALA "PRODUCT OF POLAND"**

Dienu Skeveldros...
(Tęsinys iš 1-mo psl.)

ma maskolių infiltracija į Vilniaus universitetui profesurą. Skaitome pažodžiai:

"Į pagalbą po karo atsistatantiam universitetui atvykta iš broliškiųjų respublikų prof. Korchovas, docentai Stepanovas, Davtjenas, Matušėnka, Lola ir kt."

Pastalpingas ir dar šis sakiny: "34 universiteto dėstytojai apgina disertacijas Maskvoje ir Leningrade".

Dar verta pastebėti, kad 1945 m. Vilniaus universitete tebuvo... 12 komjaunuolių. Toliau (be komentarų! J. C.): 1959 m. veikė 6 vasaros darbo studentų stovyklos, atlikę valstybei (skaityk: okupantui! J. C.) "visuomeninių bei ikinių pastatų statybą už 960.000 Rb."

d) iš str. "Lietuvos kinematografija 1960 m." sužinome, kad... "broliai" rusai naudojami "sąjungine respublika", būtent — "apie vieno stambaus Lietuvos fabriko žmones scenarijų rašo maskvietis rašytojas Sergėjus Antonovas. Kitas maskvietis, žinomas scenaristas E. Gebrilovičius rašo A. Venčlovos romano "Gimimo diena" ekranizaciją".

e) 1959 m. pabaigoj Vilniuje vyko "respublikos teatrų režisierių seminaras". "Dėstė": G. Tovslonogovas — iš Leningrado. Diskusijose pasisakė šie "lietuviai": Golovčineris, Lurje ir kt.

f) iš str. "Kino menas ir daktaris" patiriame tokią "TSRS liaudies artisto" S. Gerasimovo nuomonę apie... (bet skaitykite patys!):

"Režisūra, — sako S. Gerasimovas, — tai visų pirma pasaulėžiūra plius valia, plius didelis gyvenimo patyrimas, plius gilus visų meno šakų pažinimas, plius reikiamos žinios iš gamybos proceso ir organizacinis sugebėjimas jam vadovauti. Naudinga, kai režisierius turi literatūrinių gabumų. Puiku, kai jis — geras aktorius. Deja, su liūdesiu turiri prisipažinti, kad dauguma mūsų režisierių... neturi nei literato, nei aktoriaus talento."

2. Dar viena pastaba. Skaitau T. Tilvyčio "5 metai su St. Zuku".

"Kuntaplis" juokėsi iš dešinės ir iš kairės, iš vidurio, tačiau niekada nesijuokė iš vargų vargstančio skurdaus, nelaimingo, tačiau teisingo žmogaus. Tada atrodė, kad juokiantis iš visko, kas negera, kartu ir kovojama su negerovėmis; to ir buvo reikalaujama iš sątyriko. Atrodo, kad tai ir patraukė St. Zuką lankyti į redakciją, dalyvauti kūrybiniam procese, prisidėti prie karikatūros žanro vystymo, prie "Kuntaplio" turinio kėlimo.

Na, kaip konkrečiai jis tą "žanrą vystė"?

St. Zukas įvedė "į piešinį gyvulių pasaulį, pvz.: atsigrežęs arklys kvatojasi iš "Maisyto" neprimtų bekonų; giria karvė grįžta iš Pieno centro kavinės atidarymo, arklys arija skrybėliuotais bedarbiais inteligentais ir t. t."

"Nepaprastai didelį atgarsį ir poveikį turėjo St. Zuko piešinys, kuriame buvo pavaizduotas pilietis, apsiėngęs pagal centro statistikos biuro apskaičiuotą minimumą — už 6 litus 43 centus; pilietis buvo tik su medinėmis klumpėmis, glaudėmis, kaklaraiščiu ir kepure iš sulankstyto "Lietuvos Aido".

Kartą St. Zukas atnešė 2 "portretus" (regis, policininko, buko ir rapsų suėsto) ir dar kažko). Redakcija bijojo skelbti. Toliau pats Teofilis iš Tauragnų rašo:

"Portretai redakcijoje iškaibo keletą metų, kol įtūžę jaunlietuviai už jų emblemos — "trijų liepsnų" — plagiato paskelbimą išdaužė redakcijos langus, paleidę deguto butelį, kuris sudužęs aptaškė sieną ir išbaurėjo ne tik stalą ir grindis, bet ir tuodu St. Zuko paveikslus".

Atsiminimų pabaigai atidengiama tokia "čirvų dama":

"1939 metų vasarą jis sukūrė piešinį, kuriame žvėrių karalių dresiruoja paprastas žmogus; šio žmogaus veido bruožai priminė vieną to meto Tarybinės vyriausybės narį. Labai nustebo dailininkas, kai cenzūra prie to piešinio visiška nekibo. Gal būt, nesuprato tikrosios minties? Bet sunku patikėti. Gal, greičiausiai, ji piešinį praleido "pro pirštus".

[domu, pro kokius "pirštus" "partija ir vyriausybė" praleistų autorių ir redaktorių, jei, tarkime, dabartinė "Šluota" įdėtų "tarybinės vyriausybės narį", dresiruojamą, pvz. "nacionalistų" V. Sidzikausko ar dr. A. Trimako?]

Cia galima atsakyti lenko humoristo žodžiais:

"Tas (tarybinis) publicistas (ir tarybinis karikatūristas) vi-

sai primena žuvį: kaip ir ji — nieko negali pasakyti ir neapsėina be vandens".

3. Lyg "sulig pageidavimų" gau nu "Šluotos" Nr 2, 1960 m. Ir visa laimė, kad užrašyta, juogei tai... humoro periodinukas. Viso labo leidžiamą juoktis iš... tremties lietuvių (J. Bulotos "Veiksnyns keliauninkas") ir iš... "Bibliofilų nuolykių Vilniaus antikvariate".

Pastarasis straipsnelis tikrai įdomus. Pasirodo, okupuotoje Lietuvoje klesti bibliofilija. Kone aukso kaina perkama ir parduodama "buržuazinių laikų knygos". Maža to. Senoji knyga masina netgi... vagis. Pavogta, pavydžiui "Meno filosofija", nunešta, antikvarinę knygyną Gardelio (buv. Domininkonų) gt., parduota. Antikvariatu vedėjas Cesleris "Meno filosofija" čia pat parduoda studentams. Pažodžiu rašoma toliau:

"...istorijos antikvariate kar tojasi. Panašiai į Ceslerio kabinėlą atklydo ir buvo parduotos vieno Liaudies kūrybos namų tarnautojo knygos, kurių vertė siekia 600 rublių. Pasitaiko, kad brangesni veikalai aplenkia antikvariato lentynas ir tiesiog iš nuosalaus vedėjo kambarelėlio-persikelia į rinkinių klientų bibliotekas."

Dar vienas sakinėlis, antra papildoma tiesa:

"... norint parduoti ar pirkti gerą užsieninę knygą, tenka važiuoti į Rygą".

Ak, gal ir būtų, tai juokas, jei, žinoma, iš rusėčių faktų nesisunktų... ašaros!

J. Cicėnas

Rasta nepamesta
Iš agr. B. Gaidžiūno užrašų

"Dirvos" Nr 108 rašoma: "Numoti ranka, kada mūsų jaunimas rengia sporto šventes, kada rengia savo iškilas, stovyklas, suvažiavimus, labai nesunku. Galima ir patogiai laiką pragirknoti konjaka ar prastų degtinę, galima ir su kortomis rankose prasidėti."

"Kitas didelis reikalas, tai mūsų fanatiški partiniai pantičiai. Jais patys esam susipačioję ir jais per prievartą norime jaunimą supančioli."

Bendroji antraštė skamba šitaip: "Dar kartą pasikalbėję sukime platesniu keliu".

De Guonis

Ar tvarkoj elektros įrenginiai? Vietų pravedimas ir elektriniai šildymai — mūsų specialybė. Mes jums parodysim kaip turėti daugiau naudės iš elektros. Turime Electric Association leidimą. Žemos kainos namų savininkams. Skambinkite RE 5-5757 — PO 7-3248 Airport Electric Co. 6342 S. Central A.

Tiktai šis "piliėtis" neskaito "Naujienu", nes jis yra demokratijos priešas.

GRADINSKAS
FM NESIOJAMI
transistoriniai radijai.
vėsinjuvai, televizijos, fonografai.
Pardavimas ir taisymas.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
Frontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SIUNTINIAI
I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).
Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvas masinas ir kt.
Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

JEWELRY
LAIKRODELIAI
Deimantai urmo kaina
PAS BUDRIKĄ

Akmenuoti nauji rankiniai laikrodėliai po \$6.95	17 JI. rankiniai laikrodėliai po \$9.95	17 J. rankiniai laikrodėliai po \$19.95	17 J. rank. laikrodėliai 14 k. aukso \$39.95	Kišeniniai laikrodėliai po \$1.99	Alarm Clocks po \$1.99	Kliperiai plaukams kirpti po \$4.50	Deimantiniai rečiau stiklini pirštai \$3.75	Dideli blanketai dvigubi vertės \$9.00	Deeron gražios antklodės po \$7.95	Deimantiniai žiedai vertės \$200.00 už \$98.50	Deimantiniai žiedai vertės \$300.00 už \$48.50	Jungtiniai žiedai 14 k. aukso po \$9.00	Rašomos plunksnos parkeriai po \$3.75	Daugybė prekių tik už pusę kainos.	Hoover ir Electrolux dalkių valytuvai po \$29.50	Smith - Corona rašoma mašinėlė, nupiginta \$39.50
--	---	---	--	-----------------------------------	------------------------	-------------------------------------	---	--	------------------------------------	--	--	---	---------------------------------------	------------------------------------	--	---

BUDRIK FURNITURE
3241 So. Halsted Street
Calumet 5-7237
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro.
Budriko radio valanda sekmadieniais nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš WHFC radio stoties 1450 kil.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE — GARSINKIS IR TU
2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 8, 1960

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES, GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ir ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 10 iki 1 val.
Trec. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PRespect 8-3229
Rezid. telef.: WAibrook 5-5076

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas diena po pietu 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais
Treciad. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Ofiso telef.: PRespect 8-3229
Rezid. telef.: WAibrook 5-5076

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PRespect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2374
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradi. nuo 1-5, Treciad. ir Seštadienį tiktai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Seštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antradi., Ketvirt., Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TREmont 9-5890

Ofiso telef.: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEvery 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akusierija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Treciadieniais pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p.
Treciadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Treciad. ir seštadi. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-5000
Rezid. telef.: GARDens 3-7278

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIU LIGU SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą.
Išskyrus treciadienį ir seštadienį
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Trec. ir seštadienį tik 10-12.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-9 val. vakaro
Treciadieniais uždaryta.
Seštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepiu šaukite Kedzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00
Daily afternoons.
Vakaraš: pirmad., antradi., ketv. nuo 6-9. Treciadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st St. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtadienį, 1-4 popiet, antradienį ir penktadienį 5-8 val. vak.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Ofiso tel.: HE 4-1318 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGU SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Seštadi. nuo 9:00-2:00 p. p.
Treciadieniais uždaryta.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef. WAibrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(kampus 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v.
Seštadieniais nuo 2 iki 6 val. v.,
Išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERU LIGOS
Ofisas: 2632 WEST 59th STREET
Tel.: PRespect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antradi., treciad. ir penktadienį 6-9 v. v. seštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Atostogose iki š. m. rugpjūčio 1 d.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p. Treciad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRespect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treciad. uždaryta), seštadi. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Išgydo kreivas akis be operacijos
Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką.
Tikrina klausą ir pakeičia negirdintiesiems. Praktikuoja 39 metus
kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKŲ AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė 756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8
Trec. uždaryta. Penkt. ir sešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą

CHICAGO SVARIAUSIAIS IR MODERNISKAUSIAIS DARŽAS BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI MOVING
Leidimai — Pilna apraunda ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WAibrook 5-8063
REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

KEDZIE REALTY
We buy & sell all types of property
Real Estate Sales.
Insurance - Mortgages - Investments
Write or call Mr. Green.
5407 S. KEDZIE AVE.
Chicago 32, Ill.
HEmlock 6-4141.

DIANE'S SELF-SERVICE PRODUCE FARM
8756 S. Stony Island Ave.
We Deliver — RE 4-8863
\$1.00 Minimum Order
Open 24 hours Daily
FRESH DAILY FRUIT... VEGETABLES
THE FRESHEST IN CHICAGO'S SOUTH SIDE

CARPET SERVICE AT IT'S BEST
• Carpet laying new or old.
• Repair work new or old.
Work guaranteed at reasonable price.
FI-5-8430
Anytime

CENTRAL PIZZARIA
known for their own Italian recipe pizza, the best in town
5487 W. MADISON ST.
(Formerly Crawford Pizzeria)

Featuring Pizza • Italian Dishes Sandwiches
Hours 12:00 Noon to 12:00 Midnight
FOR DELIVERY
Phone COlumbus 1-9403

AR PRARADOTE VAIRUOTOJO LEIDIMĄ?
Parūpiname ataskovo užstatą ir apdrauda, kad atgautumėte vairavimo teisę.
NORTHERN INSURANCE AGENCY
TRiangle 4-5577
Open till 9 P. M.

YOU AND YOUR FRIENDS ARE CORDIALLY INVITED TO THE NEW SHUTAY'S LOUNGE
1801 West 21st Street
SEeley 3-8491

MUSIC, REFRESHMENTS
"A GOOD TIME FOR ALL"
TRUMBULL SODAS
Galima gauti salę Vestuvėms, pokyliams, banketams ir t. t.
VI 7-9641
3000 S. TRUMBULL AVE.
Kreiptis į Mrs. Janis.

LAWN LANES
Ample free parking
16 BRUNSWICK FULLY AUTOMATIC LANES
Coctail Lounge & Service Bar - Snack Shop - Supervised playground - free instruction. Womens open & league bowling. Leagues bowling schools forming to bowl at 9 A. M.—1 P. M. or 5 P. M. on the day of your choice.
6750 S. Pulaski, — LU 2-2525.

XMAS TREES! XMAS 'EREES!
Contact Now
For Finest Choice Trees
20,000 New York State annually pruned Scotch pine, up to 10 ft. Select from 400,000 on stump or delivered anywhere. Sabo, 258 Ontario St. Buffalo 7, N. Y., Delaware 4113.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUZIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškių, moteriškių ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų sezonai galimybe gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRespect 8-9210

ONLY YOU CAN PREVENT FOREST FIRES!

7% BONA I parduodami
GIDEON BAPTIST CHURCH
2209 E. Pawnee, Wichita, Kansas
3-čioji didumų Baptistų bažnyčia mieste.
Mūsų Expansijų programai. Rašykite ir gausite smulkesnių informacijų.

SOUTHWEST FUEL SERVICE
RANGE AND FURNACE OILS
24 hr. service
2 oil 400 gals. ar over 13.1c gal.
2 oil less 400 gals. 13.6c gal.
1 oil 2 galon over 14.1c gal.
LUDlow 5-1806.

COME IN AND GET ACQUAINTED ELSIE'S MODE O'DAY
rock Shop Hollywood Fashions
In Women's Wear
DRESSES \$5.99 to 8.99
Sizes 10-20 1/2 Sizes 14 1/2 to 24 1/2
ELSIE HAVLIK
Use our Lay-A-Way-Plan
4277 Archer CL 4-2928

NOW OPEN S AND S CYCLE SHOP REPAIRS
3514 W. 111th St. — 1933 W. 127th St.
Chicago, Ill. Blue Island, Ill.
Featuring Ranger Bicycles new and used.
Free pick up & delivery on all makes of Bike.
Call GARDner 2-8976.

GATEWAY PLUMBING CO.
Plumbing Contractors
Specializing in sewers, piping, flooded basements, remodeling & repairs.
All work guaranteed.
Residential — Commercial — Institutional.
Licensed, bonded — Insured.
8444 S. Kedzie. — RE 7-5200

ATDARA KASDIEN
nuo 9-9 val.
Sekmadieniais: 11-tos ryto iki 6 val. p. p.
FAMILY FAIR, INC.
Pagrindinė rūbų gamykla, parduodanti sumazintomis kainomis.
7016 KENNEDY, Hessville, Indiana.

GUARANTEED WORK
• Sewers & Catch Basins cleaned
• Rodding and Repairing
Free Estimates, Day and Night Service.
BELL SEWERAGE
HUMboldt 9-2467

Complete SEWER SERVICE
24-hr. Emergency Service. • Catch Basins Cleaned & Repaired. • Toilets opened • Sink&Disposal Service • Main lines rodded • All Flood Control Systems • Downspouts Rodded.
DON SMITH
Village 8-8199
FI 5-7181 FL 4-4899

6 arba 7% BONA I parduodami
WICHITA CHRISTIAN ACADEMY
2209 East Pawnee
Wichita, Kansas
Elementary & Junior High School
Rašykite ir gausite visas informacijas.

Skaitykite "N-nas"
7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 8, 1960

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS SILEIKIS

Corot - prancūzų klasikas

Chicago meno institute spalio mėn. 6 d. buvo atidaryta prancūzų tapytojo, realistiškos epochos klasiko, Jean Baptiste Camille Corot meno paroda. Ji baigsis lapkričio mėn. 13 d. Išstatyta 200 kūrinių — tapyba, grafika ir piešiniai.

Corot gimė 1796 m. Tapyboje pradėjo reikštis faktai 1826 metais. Brendimo metais Corot griežtai laikėsi visų akademiškos mokyklos principų. Senatvėje sukūrė sentimentalų gamtovaizdžių, kai jo jautrią sielą stipriai paveikė Lamarline poemos ir Gérard de Nerval evokacijos.

To laiko prancūzų visuomenės skonis ir konservatyvus reikalavimai iš menininko, buvo žinomi ir Corot. Iš antros pusės prancūzų meno pasauly 19-to šimt. viduryje gimsta impresionistinė epocha, kuri negalėjo palieti Coroto kūrybos. Jis vis dėlto savo natūralistiškos dailės ir romantikos tradicijų neatsisako, — studijuoja gamtą, nes dirbtuvėje nesugebėjo kurti įsivaizduoto peizažo taip, kaip darydavo Pous-sin ir Claudé. Jis, kaip ir kiti natūralistai, sėsliai susigyveno su savo krašto gamtovaizdžiu. Jautri gamtos observacija leido giliau pažvelgti į dvasines vertybes, jungti žmogų su gamta, kai tuo pačiu metu impresionistai fiksuodavo gamtoje vykstančius momentus, atseit, šviesa ir spalva jiems buvo svarbiausias uždavinys. Visuomenė impresionistų dailės negi suprato, jai atrodė, kad tokia tapyba esanti kažkokia hipotetinė, abstrakti, nenatūrali, todėl Corot pasiliko suprantamas ir vertinamas. Corotui gamta turėjo ir simbolines reikšmes. Jo gamtovaizdy dažnai sutinkamas biblijinis, mitologinis ar šiaip žmogus, paprastas, kaip ir pats autorius, kulelis ir gerasirdis. Jo pasaulėvaizdy glūdi idealus grožis, lyriškas grožis, gyva kvėpuojanti gamta, nuo kurios Corot negalėjo atsitraukti. Klasikinio meno įkvėptas jis nepasiduoda impresionistų įtakai, nors savo kūrinius rodo tikrai artimiesiems draugams. Dirbęs savo matonumui, nenorįs savo kūrinių parduoti, nors turėjo paklausęjų. Būdamas 50 metų amžiaus, Corot apdovanojamas Legion de Honore garbės pažymėjimu ir akademijos pripažinamas, kaip klasikas tapytojas, nors nebuvo meno mokyklos baigęs. Corot mokėsi pas privatų dailininką Achille Michallon, kuris buvo studijavęs Davido studijoje. Mokytojas jam patarė skrupulingai stebėti gamtą, nes gamta

yra geriausia mokytoja. Jaunas Corot nuvyksta į Fontainebleau miškus, kur pelkėse susirinkdavo daug miglų, jam tos miglos padarė didelį įspūdį, ko Paryžiuje nieko panašaus nebuvo matęs. Su laiku jis sugebėjo išvystyti sidabrinę kolorito gamtą ir miglotą foną. Vėliau įsiai nutarė tapybai skirti visą lauką. Išvyksta į Italiją, kur gamtovaizdis yra skirtingas nuo Prancūzijos kultūruotu tautų ir įprastų sodų. Italijoje būdamas Corot, sako, padėjęs pagrindus Italijos peizažui, nes Italijos dailininkai ligi to laiko į peizažą nekreipė rimto dėmesio.

Corot taip pat tapė ir žmonių portretus, figūras, bet daugiausia, kaip ir jo bendralai-kis Millet, neužmiršo, kad laukuose vaikšto, gyvena ir dirba žmogus.

Corot niekada nebuvo vedęs. Jo tėvas buvo plaukų ir kepurėlių gamintojas. Kai sūnus Jean Corot nenorėjo tėvo amatų užsiimti, nors ir bandė, bet melė, tai tėvas jam leido eiti kur nori...

Senatvėje Corot materialiai gerai laikėsi, padėjo savo draugams: dailininko Millet našlei su vaikais nupirko Daumiero namą, iš kurio dailininkas buvo grąšinamas išmesti dėl nuomos nemokėjimo. Padėjo pamestųjų vaikų namus išlaikyti.

Corot mirė 1875 metais.

GANDAROS SKULPTŪRA

Salia Corot meno parodos Chicago Meno Institute Gun-saulius salėje (pirmame aukšte) šį mėnesį yra rodoma Pakistano ir Afganistano (šiaurės vakarų Indija), kur senovėje buvo Gandaros karalystė, skulptūra. Prieš šimtą metų mokslininkai Indijoje kasinėdami žemę surado klasikinės skulptūros lobius, kurie dabar yra atvežti į Chicago meno muziejų (Art Institutą). Tipinga orientalinė skulptūra, gimininga Azijos tautoms, bendra budizmo garbinimo tema, dekoratyviniai daiktai nuo 2-ro iki 7-to šimt. civilizacijos liudininkai.

— Am. L. D. S-ga savo nariams išsiuntinėjo sąrašus kandidatams siūlyti į valdybą. Sąrašai gražinami ligi spalio 13 d. Rinkimų komisiją sudaro: Ad. Varnas, J. Pautienius ir Vl. Vijeikis.

— Dail. J. Pautienius 60 metų amžiaus atžymėjimui rengiama meno paroda Čiurlionio Galerijoje Chicagoje lapkričio 4 d.

— Dail. Adolfo Valeškos studija Pittsburgho religinio ir dailiojo meno parodoje susilankė gražaus įvertinimo.

— Š. m. rugsėjo mėnesį suėjo 85 metai nuo genialaus dailininko-muziko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo. Čiurlionis mirė 1911 metais eidamas 36 metus. Ok. Lietuvoje buvo prarastas minėjimas Kauno bibliofotekos patalpose surengiant Čiurlionio dailės-muzikos kūrinių parodą.

Velasquez

Velasquez gimė 1599 m. portugalų aristokratų šeimoje Sevilijoje. Mokėsi pas Pacheco, mokslininką ir jo tėvo gerą draugą, kuris turėjo gražią dukrą Juana. Nesulaukęs nei 20 metų, Velasquez ją vedė. Kai nuvyko į Madridą, karalius Pilipas paskyrė jį savo dvaro tapytoju visam amžiumi, kai jaunam karaliui patiko pirmas Velasquezo pieštas portretas. Jo alga buvo labai menka, bet maitinosi tuo, kas likdavo nuo karalius bei jo svitos stalo. Socialiniu požiūriu talentingas dailininkas buvo laikomas tikrai idijoty ir dvaro juokdaryų kategorijoje.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĖ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų iki Gdynios Baltijos pakraistėje (Lenkijoje), ir iš ten frankiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dūmėles švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinomis. Jūs pasižiūsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, stiekančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

Papiginta kelionė laivu iš MONTREALIO spalio 11 d. ir lapkričio 10 d. Šventiška Kalėdų kelionė laivu iš QUEBEC — gruodžio 7.

275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI. Pasiimkite savo automobilį.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

192 BAY STREET TORONTO, CANADA

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTEJA

SIŪSK DRABUZIŲ DOVANŲ SIUNTIŅIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS. — SIŪSK DABAR — SIŪSK PER

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

LIKENED BY INTOURIST Kiekvienas siuntinys apdraustas. Priešatfimas garantuojamas. Gavėjus nieko nemoka.

Visuose mūsų skyriuose didelis rūdėnis ir žiemos metu reikmenų pasirinkimas žemomis kainomis.

Atleikite jums artimiausią mūsų skyrių — gausite pilnas informacijas. Mūsų Skyriai:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8208
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. LO 2-3446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1063
CLEVELAND 13, Ohio	2693 W. 14th Street	Tel. SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel. TR 3-1666
HANTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Av.	Tel. FT 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. DA 4-4401
PHILADELPHIA 41, Pa.	4925 Old York Rd.	Tel. RE 2-7163
SPRINGFIELD, Mass.	1716 Main St.	Tel. PL 6-6766
WATERBURY, Conn.	6 John St.	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Ave., N.W.	Tel. VI 1-5355
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel. PR 3-0979
PASSAIC, New Jersey	211 Monroe Street	

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

PRECISION CRAFTED

25 GREAT CALLS

PHILIP H. OLT CO. PEKIN, ILLINOIS

OLT GAME and BIRD CALLS

Is Vilniaus lietuvių gimnazijos pirmojo darbynečio

Spalio 18 d. sueinant 45 metams nuo 1915 m. Vilniaus lietuvių gimnazijos įsteigimo, esu raginamas sužymėti spaudoje kiek žinių apie gimnazijos pradžią ir jos darbą tuo metu, kai (1915-1922 m.) teko man jai vadovauti. Deja, Vilniuje liko mokinių man nurašytieji to meto mokytojų tarybos protokoliai — pagrindinis gimnazijos istorijos šaltinis, o taip pat 1925 m. pačios gimnazijos leidinėlis, skirtas jos dešimtmečiui. Savo atmintinai patikslinti teturiu savo sausą 1919-1928 m. Vilniaus Golgotą, išleistą 1930 m. Tuo atsirėmęs, pamėginsiu kai ką priminti ir nušviesti.

1.

Kaip ši gimnazija atsirado? 1915 m. rugsėjo 5 (18) d. vokiečių karinomei Vilnių užėmė ir jau kitą dieną pasirodžius gr. Pfeilio lenkų paktistam skelbimui apie Vilnių — "perla Korony Polskiej", tuo pat metu prasidėjus ir uoliam Vilniaus lenkų ir lenkių "apdirbinėjimui" vokiečių Vilniaus "lenkiškumo" nandal, teko ir likusiems Vilniuje lietuviams susidariusia padėtimi susirūpinti. Daugumas Vilniaus lenkų, tiek vilniečių, tiek ir įsitačiusių čia prieš karą, per karą subėgusių iš Varšuvos ir kitų Lenkijos miestų arba karo įvykių atkirstų nuo savo gyvenamųjų kitur Lietuvoje vietų, liko Vilniuje, tuo tarpu kai 1914-15 m. rusų pašalintų iš Kauno ir Lietuvos vakarų ar šiaip pasitraukusių į Vilnių daugumas lietuvių vokiečiams besitarinant buvo išvežti arba patys pasitraukė Rusijos gilumon. Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpti centro valdyba gavo persiskirti be mažo pusiau, daliai narių su Ant. Smetona priekyje likus Vilniuje, o kiti su Martynu Yėu pasitraukus su besitraukiančiais tautiečiais net ligi Voronežo, kur taip pat buvo nuvežti rasiški (kitokių dar nebuvo) Lietuvos mokyklų mokiniai ir mokinės, kuriems ir kurioms ten įsteigta gimnazijų ir kitokių mokyklų arba teko prisiglausti kitų miestų mokyklose. Vilniaus lenkai dar iš rusų gubernatoriaus suskubo apsirūpinti leidimais savo mokykloms ir, tik vokiečiams atvykus, sutiko juos dviem vyru ir viena moterų lenkiškoms gimnazijoms. O mes neturėjome čia nei gimnazijų, nei mokytojų, nei mokytojų (ir šie buvo susirinkę Voroneže ar šiaip kur Rusijoje prisiglaude).

Aš, tuomet nesitikęs iš Vilniaus išvykti banko tarnautojas, mano draugas ir bičiulis advokatas Aug. Janulaitis ir dar keli dabar kooptuoti mimėtosios Draugijos centro valdybos nariai, emė dalyvauti jos posėdžiuose, pastebėjome jos susirūpinimą užklupusia

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 8, 1960

M. BIRŽIŠKA

mus padėtimi, ir štai viename jos posėdyje (posėdžiavome tuomet du ar tris kartus savaitėje) girdžiu, kaip Janulaitis siūlo steigti lietuvių gimnaziją. Nors ne tik man, bet ir daugeliui kitų valdybos narių šis sumanymas atrodė abejotinas ir gal net rizikingas, bet pirmūninkui A. Smetonai jį palaikius, bemaž be balsavimo buvo priimtas. Bene kitame posėdyje tuo pat metu steigiamiesi Pedagogijos kursams vedėju išrinkus agronomą Aleksandrą Stulginskį, kandidatą į gimnazijos vedėjus Smetona pastatė mane. Man tas buvo taip netikėta, jog čia pat norėjau atsakyti. Juk aš, be mokiškos korepeticijų, na ir jaunimo būrelių vadovavimo literatūriniais ar politiniais reikalams, su mokymu ir ypač su pedagogija, šiaip jau teisininkas, nieko bendro neturėjau ir nesijutau tam nei tikėsi, nei linkęs. Tik čia priėmęs prišoko Janulaitis ir su laikė nuo atsakymo, bet visgi aš prižadėjau duoti atsakymą tik kitame posėdyje. Be grįžtant mums iš posėdžio, Janulaitis įkalbinėjo mane sutikti, nes — girdi — valdybos sekretorius kun. Pov. Dogelis (kauniškis) norįs įpiršti tuomet dar Vilniuje gyvenantį ir taip pat kooptuotą valdybos narį Praną Dovydaitį, tad tos pat grupės ką ir Stulginskis, ir visas švietimas būsiąs čia vienos grupės rankose, o ne tik aš, bet ir jie nėra pedagogai. Dar pasitaręs su žmona, kita-me posėdyje (rugsėjo 16 (29) priėmiau pasiūlymą ir buvau išrinktas. Dovydaitis greit po to išvyko Kaunan, kur stėjo priekinis Sal. Banaičio jau įsteigto mokyklos, kuri ilgainiui virto "Aušros" gimnazija.

Janulaitis rado ir patalpas gimnazijai, drauge ir pedagogijos kursams. Tai buvo Janovų namai Didž. Pahuliankoj (vėl Dr. J. Basanavičiaus Nr 14-17), kurie tuomet buvo labai sukalbamo prižiūrėtojo Pronekevičiaus žinioje. II aukštą vokiečiams užėmus karininkų kantiškai, III aukštą priekiamomis sąlygomis jis mums užleido, ir juose buvome ligi 1918 m. gruodžio mėn. Tame aukšte pirma buvo Grečianovienės mergaičių gimnazija, kurios baldais dabar mes naudojomes nieko nepripirkdami ir net mokytojų kambaryje spintoje radome nemažai pedagoginės literatūros rusų ir kiek vokiečių kalba, kas mums, daugiausiai tik pradedantiems mokytojams, buvo labai svarbu. Kol mūs dar nedaug bebuvome, net drauge su pedagogijos kursais neblogai ten tilpdavome, bet patys namai mūs nežavėjo. Kai berniukai atlikinėjo gimnastikos pratimus, al-bėgdavo iš kantiškos vokiečiai protestuodami ir grasydami, nes jiems ant valgomojo sta-

lo ne tik trupėjo, bet ir krisdavo lubų tinko gabalai; buvome priversti susitaikyti bent nuo karinio žygiavimo. Kie-mus nesinaudojome, bet karli mokyklon tik suėję buvome nustebinti ir išgąsdinti nepaprastu reginiu, jog augęs beveik prie pat namų sienos aukštokas berželis visas žemėn "paniro"; pasirodė, jog jis buvo pasodintas ant užkas-to šulinio, lentomis uždengto ir smėliu užberto, kurioms ilgainiui supuvus atsirado "prara-ja" berželį įtraukusi. Emė-me abejoti ir dėl sienų tvirtumo, tad vėliau gavę iš ten iš-sikelti nelūdėjome.

II.

Pradėjome mokslą, kaip sakiau, 1915. X. 18 (paskiau tą dieną kasmet šventė-me) su 4 klasėmis ir priekla-siu, kuriose tebuvo surinkta 47 vaikai; 30 berniukų ir 17 mergaičių; IV klasėje tebuvo tik 2 mokiniai. Mūsų mokykla atsargiai, labai kukliai buvo pavadinta "Dr. J. Basanavi-čiaus, M. Biržiškos ir P. Gaidelionio Vilniaus lietuvių gimnazijos kurso pamokos", bet gangreit įoficialinta "Ryto" Draugijos Vilniaus lietuvių Gimnazija". Ir vienu ir kitu vardu ji buvo užlaikoma dėl karo nukentėjusiems šelpti draugijos; aš buvau vedėjas, Gaidelionis vienas mokytoju, o dr. Basanavičius tebuvo kvie-čiamas į gimnaziją, kaip ir į kitas patriotines iškilmes, gar-bės vieton. Mokiųjų sąstatas buvo įjungta vaikų ir iš Vil-niaus dviklasės lietuvių mo-kyklos tarpo, kas kurį laiką tik nesugriovė tos mokyklos darbo, o taip pat stėjo vieno kito Vilniuje tuomet tebebu-vusio veikėjo vaikai — Doma-ševičiai, Stašinskiai, Jurašaitis, Valteris, Naujalis ir kiti. Mokytojais stojome: Ant. Sme-tona, Aug. Janulaitis, mudu su žmona, Aleks. Stulginskis, kun. M. Reinsys, Kaz. Kepalas, Mat. Bagdonas, Pij. Grajauskas, Ant. Gylis, Juoz. Nauja-lis, Kleofa Brijunaitė (vėl. Jo-kūbiėnė Šernienė), Schlagintė-uitė, Anielė Bukauskaitė (vėl. Suduikienė) ir Ant. Zmuidzinavičius. Toks buvo pirmas mokytojų sąstatas. Bene pusę jų tebėra gyvi.

Programą paėmė mes rusų gimnazijos, dar net nererof-muotos, bet senos, kuria moks-lus ėjome aš, Smetona, Janu-laitis ir šiaip vyresnieji, palik-dami jos reformavimą tolimes-niam laikui ir patyrimui, ypa-čiai atsižvelgiant į lietuviš-kus reikalus, sąlygas ir pan.

Tai gi pačioje pradžioje sa-vo nedidutėje mokykloje, be lietuvių kalbos, mokėme dar rusų, lotynų, graikų, vokiečių ir prancūzų kalbas. Graikų kalba, kurią mokė A. Smeto-na (III ir IV kl.), greit atkri-to, dėsytajui pačiam pasitrauk-us dėl daugelio savo pareigų, o lotynistui Kepalui ir man kurį laiką jį pavadavus tuo-jau teko įsitikinti, kuo kvepia moksleiviai kalbų perkrovī-mas. Pats betgi A. Smetona liko ir toliau graikų kalbos

mokymo įsitikinęs šalininkas, tai dėstęs ir mūsų gimnazijos mokiniams ir mokytojams sa-vo atliktoje paskaitoje apie se-novės kalbų reikšmę, ir daug vėliau, atsifindamas iš mano vedamos Kauno "Aušros" gim-nazijos sūnų Julijų ir įstatyda-mas jį į jėzuitų gimnaziją, man pareiškė: "Nemanykite, jog esu nepatenkintas "Auš-ros" gimnazija, bet ten nėra graikų kalbos, o ji yra jėzui-tų gimnazijoje". Tačiau vis dėlto be 6 kalbų ir toliau (Vil-niuje) neišsivertėme, nes len-kams — bene Stan. Kosciāl-kovskio įtaka — įvedus savo gimnazijų V klasėje nepriva-tomą lietuvių kalbą (tokie bu-vo laikai, kad ir neilgai tvė-rę: ligi 1916 m. sausio mėn. pats ten dėsciau, o paskiau K. (Tąsa 8-tam psl.)

LABAI SVARBI ŽINIA

LIEČIANTI PINIGŲ SIUNTIMA I TSSR.

Mes Garantuojame specialų kursą 10 rublių už vieną dolerį iki šiu metų pabaigos

Po sausio 1 d. 1961, Jūsų gi-minės ir draugai gaus mažiau rublių už kiekvieną dolerį. Pasi-naudok tuo labai prielankiu kursu DABAR. Siųskite kiek galėdami dažniau. Ekspresu per-siunčiama per 2 savaites. Išmo-kama pilnai, be jokių atskaitų. Jokių mūtų ar mokescių siunčiamiesiems pinigams. Pakvi-tavimas jums atsiunčiamas. Vi-si mokėjimai pilnai garantuoti. Jūs galite siųsti bet kokią su-mą. Prašome sutikti mums pil-ną vardą ir pavardę, o taip pat adresą gavėjo — TSSR.

Persiųntimo mokėstis: Iki \$50.00 \$5.00 Iki \$100.00 \$10.00 Iki \$150.00 \$15.00 Iki \$200.00 \$20.00

Už didesnes sumas 10%.

Mūsų firma yra vienintelė turinti Department of Banking and Insurance leidimą ir bon-dyta iki \$20,000.00.

SIUNTIMAI

Vienas iš mūsų labai populiarių siuntinių Combination Parcel \$48.00

- 3 1/2 jardų — 100% vilnonė medžiaga vyrų eilutei
- 2 1/2 jardų pamašalų — Rayon-Satin
- 3 jardai 100% vilnonė medžiaga moterų eiluteis arba sukne-lėms.
- 4 jardai plauamos spausdintos medžiagos suknelė.
- 30 įvairių pritaikintų sagų 6 spalės siūlų
- 1 pokelis adatų.

Medžiagų pavyzdžiai siunčia-mi pareikalavus. Prašome rei-kalauti mūsų katalogo, ku-riuose rasite didelį pasirinki-mo maisto ir medžiagų siunti-niams, o taip pat vaistų. Mes esame specialistai persiusti valistus. Receptai išpildomi ex-pertų.

Mes taip pat persiunčiame i TSSR pačių supakuotus siunti-nius. Daug tikstančių siuntinių persiusta ir tuo buvo patenkinti siuntėjai. Atsiųskite arba at-neškite savo paruoštus siunti-nius i mūsų New Yorko istaigą ir mes garantuojame gerą ir patikimą patarnavimą.

GRAMERCY, DEPT. N. S.

118 EAST 28th STREET (9-tas aukštas) New York 16, New York Tel.: MU 9-0598 ISTAIGA NEWARKE (NEW JERSEY) 744 Broad Street (9-tas aukštas)

Istaiga atidaryta nuo pirma-dienio iki penktadienio 9:00—5:30 p. p., šeštadieniais 10:00—1:00. Sekmadieniais uždaryta.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI NR. 26 (103)

ALGIMANTAS UZPALIS LIETUVIŲ LAISVĖS KOVA

Pasyvaus pasipriešinimo kova

Ne vien kardu tauta kovoja už laisvę. Kiekvienos kovos pagrindas yra kovotojų pasiryžimas aukotis bendram tikslui — laimėjimui. Taigi kova yra dviejų priešingų valių įtampa, jų grumtynės ir ginklai tėra priemonės prieš valią, tačiau materialiniai faktoriai — didelis kovotojų skaičius, pranašesnė karinė technika — mažina riziką kiekvienam individualiam kovotojui, įgalindami pasiekti pergalę mažesnes valios įtampos ir silpnesnio pasiryžimo aukai kaina. Iki tam tikro laipsnio dvasiniai faktoriai — besąlyginis pasiryžimas, tobula organizacija ir techninių improvizacijų išradingumas — gali atsverti masę ir techniką, bet jie negali užtikrinti pergalės prieš milžinišką materialinę persvarą. Nuo graikų karų prieš persus iki suomių 1939-40 metų žiemos karo istorija teikia daugybę pavyzdžių, kaip dvasia laimi prieš materiją ir čia pat, lyg pynė, nuo Bar Kočebos vadovaujamo žydų sukilimo prieš Romą 132-135 m. iki 1956 metų Vengrijos sukilimo, matome kaip materialinė persvara sutriuškina didžiausią kovos dvasios pakilimą, koks tik apskritai žmogui įmanoma pasiekti.

Pasyvus pasipriešinimas, naudojamas ginkluotos kovos priemonių, artimesnis tikroms priešingų valių grumtynėms — kovai dvasinėj plotmėj. Sumažinęs materialinių kovos faktorių reikšmę, jis padeda mažesniams ir silpnesniams tautoms efektingai kovoti su didesniais ir galingesniais priešais. Žodį "pasyvus" čia reikia suprasti reikšmiškai, lyginant su ginkluota, "aktyvia" kova. Pasyvus pasipriešinimas — tai organizuotų ir tikslingų veiksmų visuma, išskiriant tik ginkluotos kovos priemones ir metodus, siekiant politinių tikslų, griežtai priešingų egzistuojančioms politinėms institucijoms. Nuo laimėjimų apsvaigęs tariamasis sąjungininkas — vokiečiai greit pasirodė prieš. Tai buvo labai netikėta rezistencinei vadovybei, nei tautai. Valstybės atstatymas sukilimo metu didžiąja dalimi buvo kaip tik ir prieš numatomas vokiečių užmačias nukreiptas. Nauja tautos vadovybė — sukilimo pastatyta Laikinoji Vyriausybė — rodos turėjo griebtis organizuoti naujos rezistencijos branduolį, jos centrinę vadovybę, stiprūs ir greitai ryšiai.

Lietuvos rezistencija

1940 metais Lietuvą okupavus Sovietų kariuomenei, tautoje visiškai spontaniškai kilo pasyvaus pasipriešinimo sąju-

da vėl kilo spontaniškai iš daugelio įvairių židinių.

Antrasis, vokiečių okupacijos metu, pasipriešinimo sąjūdis veikė daug lengvesnėse sąlygose. Kovodamas pasaulinį karą ir laikydamas priespaudą visą Europą, priešas negalėjo skirti daug jėgų kovai prieš pasyvią pasipriešinimą Lietuvoje. Pirmoji, sovietinė okupacija buvo palikusi rezistencines tradicijas ir igūdumą. Visas kraštas buvo apipintas rezistencinių organizacijų tinklu, tiesiog užpildas įvairia pogrindžio spauda, nušėtas ginklų sandėliais. Masiniuose pasipriešinimo veiksmuose tauta pasirodė stebėtinai vieninga ir drausminga. Tačiau vieninga rezistencinio sąjūdžio vadovybė buvo labai vėlavusi, nors nebuvo jokių reikšmingų nuomonių skirtumų dėl kovos tikslų, metodų ir priemonių. Tai vis dėlto nenudobtos meškos kailio, dėl grupinių interesų, nes laimėjimas atrodė užtikrintas. Savo pobūdžiu šis, antrasis, rezistencijos sąjūdis buvo panašus pirmajam, nes pagrindinis tikslas buvo tas pats — pasiruošimas ginkluotai kovai. Tačiau pasyvaus pasipriešini-

mo kovos metodai igavo daugiau svorio, jie buvo plačiau mastu panaudoti siekiant priešą priversti daryti nuolaidas ar sukliudyti jo pavojingus planus. Pagaliau sudarius vieną, centrinę kovos vadovybę, Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, jis 1944 m. sausio 16 d. prisistatė tautai su išsamiu politinių kovos tikslų deklaracija, kuri visos tautos vieningai buvo priimta. Tačiau ne VLIKas, ne anksčiau atskirti veikusių pasipriešinimo organizacijų vadovybės nesugebėjo sudaryti realių planų, kaip tikslų būtų galima pasiekti konkrečiose ano metų sąlygose. Vadovybė skendo saldžių iliuzijų miglose, laukdama labai retos politinės situacijos, kai karas baigiasi abiejų kariaujančių šalių visišku išsiskirtumu dėl kovos tikslų, metodų ir priemonių. Tai vis dėlto nenudobtos meškos kailio, dėl grupinių interesų, nes laimėjimas atrodė užtikrintas. Savo pobūdžiu šis, antrasis, rezistencijos sąjūdis buvo panašus pirmajam, nes pagrindinis tikslas buvo tas pats — pasiruošimas ginkluotai kovai. (Tęsinys 5 psl.)

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai iliustruotas mūsų tautos atgimimo vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina	\$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina	\$6.00
K. BIELINIO, PENKTIJŲ METAI, 592 psl. — kaina	\$6.00

Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor, NEW YORK 11, NEW YORK

7% PELNO FIRST BAPTIST CHURCH Laplace, La.

(Broadway bažnyčios bonų planas)

IGYJA PILNĄ VERTĘ PO 14-KOS METŲ.
BONŲ VERTĖ: \$250; \$500 IR \$1.000.

Išdėtininkas ir Mokesčių Rinkėjas

BANK OF ST. JOHN Reserve, La.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite arba skambinkite Kun. Ralph Webber, Laplace, La. Telef. 6219 arba 6012

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

JAU DABAR LAIKAS SIŪSTI SIUNTINIUS KALĖDOM

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir esame plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

Mūsų patarnavimo mokesčiai yra žemiausias (nuo \$5.00 iki \$10.00) ir per mus pasiūsti siuntiniai greičiausiai pasiekia gavėjus.

Reikalaukite mūsų naujajį katalogą bei miltų sąrašą

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. STATE STREET
Chicago 4, Ill.
WAbash 2-9354

Mūsų klientai naudojami nemokamai vieta mašinai greta esančiame garaže

Mūsų Žingsniai

(Atkelta iš 4-to psl.)

klas galimybes ir pagalyoti.

Tiesa, sovietų kariuomenės masėms artėjant prie Lietuvos sienų, bandyta organizuoti gynybą, ieškant bent laikino kompromiso su vokiečiais (gen. P. Plechavičiaus Vietinė Rinktinė). Greit paaiškėjo, kad vokiečių politinė vadovybė, savo begalinės arogancijos ir baisių pralaimėjimų apakinta, buvo jau visai baigianti išprotėti ir su ja jokio kad ir kaip riboto kompromiso nebuvo galima pasiekti. Šis paskutinis bandymas susitarti su vokiečiais ir ginklu pasitikti naujo priesišo įsiveržimą buvo beviltiška improvizacija. Nebuvo jam iš anksto pasiruošta, nepasisekimo atvejui nebuvo numatyta jokių alternatyvų. Improvizacijai nepasisekus, visas planas ir pajėgus rezistencinis sąjūdis Lietuvos dezorganizavosi ir subyrėjo.

Vokiečių okupacijos metu rezistencinis sąjūdis sukūrė išpūdingą pasipriešinimo organizaciją, sėkmingai vedė ilgą ir atkaklią pasyvaus pasipriešinimo kovą, bet paskutinio, svarbiausio egzamino neišlaikė, nes vadovybė pasirodė nepriaugusi sunkiems tu dienų uždaviniams. Vadams netrūko drąsos rizikuoti savo gyvybę, bet jos neužteko pažvelgti tiesiai į akis žiauriam realybei. Neišliko politinis genijus, kurio situacija reikalavo. Maža tauta, jei nori likti gyva ir laisva, apskritai negali tenkintis tokių politikų kaip Eisenhoweris, Macmillanas ar Debre lygiu, jai reikia išugdyti savus Ben Gurionus, Ferhat Abbas'us ir Gomulkas.

Sovietų ordoms antru kartu užplūdus Lietuvą, vėl spontaniškai tautoj išiziebė naujos rezistencijos židiniai. Iki kraštutinį konsekvencijų išplėsto šalinio teroro sąlygose nebuvo jokių galimybių pasyvaus pasipriešinimo kovai. Per trumpą laiką rezistencinis sąjūdis atsidūrė prieš dvi alternatyvas: bet kokį organizuotą pasipriešinimą sustabdyti ir kantriai vilti žiauriosios vergijos jungą ar pereiti ginkluotą kovon. Sovietinė mobilizacija ir nenoras eiti kovoti už pavergėją, masinės deportacijos, įkylus ir nuolatinis dvasinis prievartavimas ir, pagaliau, vokiečių okupacijos metu rezistencijos išugdytos iliuzijos apie tarptautinės politikos padėti sudarė tokias nuotakas tautoje, kad psichologiškai buvo neišvengiamas apsisprendimas už ginkluotą kovą. (Bus daugiau)

DARBAI IR ŽYGLIAI

New Yorko studentai santaričiai turi naują valdybą: pirm. Jonas Mačiūnas, Laima Vasilianskaitė ir Daiva Audėnaitė — nariai.

New Yorko švietėjiškai ir filisteriai santaričiai rugsėjo 17

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 8, 1960

dieną linksminosi rudens ba-liuje, sutraukusiame apie 100 svečių. Swan Club patalpose vykusioj puotoj grojo G. Rūtenio orkestras ir loterijos būdu buvo parduotas J. Mačiūno paveikslas.

Rugsėjo 24 dieną New Yorko studentų santaričių valdyba ir jos pakviesti talkininkai aptarė ateinančio semestro užsi-mojimus. Pasikalbėjimas įvyko Spring Valley, New York, pas J. ir D. Bilėnus. Be šeimininkų dalyvavo: J. Mačiūnas, L. Vasilianskaitė, A. ir A. Butai, S. Novickis, L. Sabaliūnas, R. Penikas ir V. Sutkutė. Sutarta pagerinti ir pajavairinti susirinkimų programas, daugiau skaityti santarietiškąją spaudą, pasisiūlyti surengti rytams studijų dienas ir, bendrai, sukursti daugiau, negu iki šiol.

G. Gedvila, pakeliui iš karinės tarnybos į namus, buvo sustojęs New Yorke ir dalyvavo vietos santaričių susirinkime rugsėjo 23 dieną.

BEAUTIFUL BUILT - IN CLOCKS

EASY INSTALLATION ... DO IT - YOURSELF

Precision built, accurate, smartly - styled World famous, fully guaranteed, self-starting movement with sweep second hand. Face 11 inches in diameter. Available in genuine brass or in black finish. Full installation instructions included. Specify style and finish.

Shipped post - paid - insured. Enclose check or money order. \$12.95. F. E. Tax included. Box No. 96. Dept. A. F. CRUPE TOOL MFG. CO. OWOSSO, MICH.

A. L. STRACHAN & SON

Highest quality COAL & FUEL OIL Prompt Courteous service Call RE 7-3860 2209 W. 63rd St.

LEECRAFT CO. Everything for the Hobbyist Complete stock of crafts, Model building Kits — Plastic Materials. Handcraft supplies — Jewelry findings. Tools & Accessories — HO trains Open daily till 6 Mon-Thur-Fri till 9 Sun. 1 P. M. 6 P. M. 6319 S. Western. — WA 5-4140

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lithuania Ave. CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA, 1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

NORTH SIDE GRAPE DISTRIBUTORS
550 W. Kinzie Street (Kinzie & Jefferson), Chicago 10, Ill.
VYNUOGIŲ PIRKLIAI — MUSCATEL — ZINFANDEL
ALICANTE — CARIGNANE
Atsara šiokiadieniai 7—5 val. ir sekmadieniai 7—2 val.
Telef. CAnal 6-3230.

BEN GELLER "The Name Behind the Brand"

OFFERS THE YEARS BEST DEAL ON THE

NEW 1961 CHEVROLET

TOP DOLLAR FOR YOUR PRESENT CAR
IMMEDIATE DELIVERY ON A BRAND NEW CHEVROLET

WE NEED YOUR CAR!

NEW & USED CARS SERVICE & PARTS
3400 W. OGDEN • 3729 W. OGDEN

"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

General Agentai šių kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

JUS PAGYDYTI YRA MŪSŲ BIZNIS

Jūsų registruotas farmacininkas išpildo visus receptus ir juos du syk patikrina

Veltui paimame ir pristatome užsakymus.

Skambinkite: LUdow 2-7100.

Jūs taip pat rūpestingai pildykite daktaro nurodymus, kaip jūsų farmacininkas atidžiai išpildo jo receptus.

Greitas receptų išpildymas

CRAWFORD

Prescription Pharmacy — Medical Center
6449 S. PULASKI RD.

IŠPLANUOTA PAGAL DAKTARŲ PAGEIDAVIMUS

• Mašinoms pastatyti vieta prie pastato.
• Didelis laukiamasis. • Budintis daktaras yra visa laiką.
• Oro vėsintuvai. • Vaistinė tam pačiam pastate.

DAR TURIME RINKTINIŲ LAISVŲ PATALPŲ.
DEL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE LU 2-7100.